

General Franco je zbral močne vojne sile v okolici Malage

Nacionalisti pred Malago

Gibraltar, 15. januarja, o. Po prvem silovitem napadu nacionalističnega letalstva na Malago je včeraj sledil drugi. Napad je bil iz zraka in z morja. Ti siloviti napadi na največje vladno pristanišče poleg Barcelone pomenijo, da nacionalisti pripravljajo odločen naskok na Malago. Malaga je veljala za docela zavarovano mesto in ni rečena vlada v njem imela ne kakih večjih oddelkov, prav tako pa tudi ne brodogradilnic.

Po zadnjih vestih je general Franco v bližini Malage zbral okrog 20.000 vojakov, deloma Marokancev, deloma prostovoljcev, ki bodo po končanih zračnih in morskimi napadih ter bombardiranjih izvršili proti mestu glavni sunek. Pri svojem prodiranju so nacionalistične čete predvčeraj zavzele Estepono, na obali blizu Malage. Od Estepona lahko nacionalistično topništvo obstreljuje Malago tudi s kopnega. Za Estepono je bil boj silovit in so imeli belci kakor rdeči dosti izgub. Prvič so ofenzivo nacionalistov podpirale tudi bojne ladje.

Ker rdeča vlada nima nobene vojne mornarice razen nekaj oboroženih ribiških ladij, so nacionalistične bojne ladje neovirano z minami zaprle vsa vladna pristanišča. To delo so vršile torpedovke, ki so jih opazili zadnje dni pred nekaterimi pristanišči. Mine so položene pred Malago, Almerio, Cartagena, Valencijo, Barcelono, Tarragono, Bilbao, Santanderem in Gijonom. Zato da je vsak odhod ali odhod s teh pristanišč nemogoč.

Nacionalistične ladje so ustavile pred dvema dnevnima angleškimi parnik »Bramhill«, ki je klical

na pomoč po radiu, nakar ga je angleška križarka »Sussex« v naglici prišla rešiti.

Razprava proti gen. Batetu

Saint Jean de Luz, 15. januarja, AA. Havas: List ABC, ki izhaja v Sevilji, prinaša vest, da se je pred sodiščem v Sevilji začela razprava proti generalu Batetu, ki je bil poveljnik v Burgošu, ko so se dvignili nacionalisti k upor, ki se mu ni hotel priključiti. Državni tožilec ga dolži veleizdaje in upora. Zahteva zanj smrtno kazen.

General Batet je bil tisti, ki je zadušil revolucijonarni pokret v oktobru 1934 in se kot poveljnik Barcelone ni hotel priključiti Companysu, ampak je dal povelje za naskok na njegove vladne zgradbe.

Boji pred Madridom v megli

Avilla, 15. januarja. Gosta megla je onemogočila sleherni operacijo večjega obsega. Včerajšnja operacija pri Rosasu se je razvijala »na slepo«, ker ni bilo videti niti 10 korakov naprej. Zaradi tega je uničenih pet tankov, ki so začeli streljati drug na drugega. Od ujetnikov in dezerterjev se je izvedelo, da vladni elektriki v tem kraju izvirajo iz Guadarama in da so jih poklicali v Madrid, kjer je nastal požar po neuspehu nacionalistične ofenzive. Vladne čete so na sredi pta obdale in ker so vedele, da je severozahod Madrida zaseden, se niso upale dalje, boječ se, da jih ne obklopijo z več strani.

V predelu Posuelo—Aravaca so odkrili 80 velikih min, zakopanih v zemljo, in med seboj zvezanih z električno žico. Ker je pa neka granata podrla hišo, iz katere se je dala sprožiti eksplozija teh min, so prišli nacionalisti brez izgub naprej.

Angleški in francoski častniki gredo v Maroko

London, 15. januarja. Reuterjeva agencija priobčuje izjavo, ki jo je dal posebnemu dopisniku lista »Daily Telegraph« španski vrhovni komisar Geigbeder v Maroku. Dejal je med drugim, da vrhovni poveljnik general Franco ne bo pustil, da bi Nemci izkrcali čete v španskem Maroku, še manj pa misli na to, da bi odstopil Nemčiji katerikoli del ozemlja, ki je pod špansko vlado ali pod španskim protektoratom. General Franco ne bo v nobenem pogledu kršil določb obstoječih mednarodnih dogovorov o Maroku.

Nato je vrhovni komisar izjavil, da nima španska nacionalna vlada prav nič proti temu, da skupina britansko-francoskih častnikov obišče španski Maroko. Francoski in angleški častniki, je poudaril vrhovni komisar, bi se mogli prepričati, da so docela neutemeljeni neki očitki, ki se pojavljajo v Veliki Britaniji in v Franciji zastran razmer v španskem Maroku.

Vesti 15. januarja

Češkoslovaški čevljarški kralj Bafa potuje po Italiji s svojim letalom. Spremlja ga devet njegovih sodelavcev in tajnikov. Vsi skupaj proučujejo italijansko čevljarstvo industrijo. Kakor znano Bafa v Italijo še ni smel prodreti, pa bi tudi rad. Iz Italije bo potoval na vzhod do Japonske.

Sestanek srednjeazijskih držav Iraka, Perzije, Afganistana ter Turčije, ki naj bi sprejel sklep, da se onemogoči v teh državah vsak zunanji vpliv, zlasti vpliv Sovjetov in Anglije, se je razbil vprav zaradi vpliva teh dveh držav. Vendar upajo, da se bodo pogajanja za ta sporazum lahko kmalu obnovila.

775 milijonov za boj proti raku je dal švedski industrijalec Axel Wennergran. V našem denarju znaša ta vsota norveških kron okrog 8 milijard dinarjev. S tem denarjem bodo na vseučilišču v Stockholmu osnovali svetovno središče za boj proti raku.

Poštno zvezo z nacionalistično Španijo bo vzpostavila nemška Lufthansa, ker so francoske pošte vse pošiljke, namenjene belim, pošiljale dosledno v rdečo Španijo.

Prodaja jekla v letu 1936 je presežala zaradi silovitih oboroževanja vsa dosedanja leta, celo svetovno vojno. Samo ameriška U. S. Steel Corp je lanskega decembra prodala 400.000 ton jekla več kakor predlanskim.

Izvoz sovjetskega petroleja pada zato, ker je Nemčija in Italija dobila druge vire za nafto in za bencin. Sovjetska trgovinska bilanca ta padec zelo čuti.

Komisija za kronanje angleškega kralja je sestavljena in jo tvorijo vojvoda Gloucesterski, zastopniki Anglije in dominionov. Komisija bo urenila vse potrebno za kronanje.

Trgovinski dogovor med Anglijo in Kanado bo podpisan v kratkem. Dejstvo, da sklepa Anglija trgovinske pogodbe deli svojega cesarstva, prica o veliki avtonomiji, ki jo imajo.

Razstavo katalonske umetnosti bodo sredi februarja odprli v Parizu. Razstava bo obsegala dela katalonskega slikarstva od desetega do šestnajstega stoletja.

Boj med dvema španskima diplomatoma je izbruhnil v Stockholmu, kjer se prejšnji poslanik, sedanji pristav Francove vlade Fiskovitch, ne mara umakniti reči diplomatki Palenciji. Ta je v Stockholmu že 14 dni, a ne more v poslanstvo, ker ji tudi švedske oblasti pri njenih zahtevah ne gredo na roko.

Voditelj bivših francoskih »Ognjenih križev«, polkovnik dela Rocque toži glosilo ministrskega predsednika Bluma »Le Populaire«, zaradi obrekovanja, ki si ga ta list nad njim obilo privoči. Tožba je vložena po novem tiskovnem zakonu.

Za samostojno Sirijo je bil obsegala republiko in Sandžak, Aleksandretto brez francoskega nadzorstva se zavzemajo sirske nacionalisti.

Pet češkoslovaških ministrov je zbolelo zaradi gripe, med njimi tudi predsednik vlade.

Vojvoda Windsorski je obiskal pred dvema dnevnoma največjo dunajsko tovarno čokolade v spremstvu angleškega poslanika. V njej je ostal kakoli dve uri.

Manevri francoske mornarice, ki jih je Francija odredila zaradi zadeve s španskim Marokom, bodo trajali v celoti 10 dni. Posamezne ladje pa bodo manevrirale do konca februarja, zlasti ob marokanski obali in ob Kanarskih otokih. Tako dolgo niso trajali še nobeni manevri v Evropi.

Ga. Simpsonova toži svojo bivšo prijateljico go. Satrandovo iz visoke londonske družbe, ker se je izrazila neugodno o življenju go. Simpsonove ko je ta zahtevala ločitve od svojega drugega moža.

Kolera razsaja v Siamu in so začeli ljudje že precej umirati.

Novi veliki rabin za Palestino Izak Herzek je prispel včeraj v Haifo in so ga Arabci sprejeli z demonstracijami.

Stavka v francoski kovinski industriji je po dveh mesecih prenehala in so se delavci začeli vračati v tovarne.

Spopadi poljskih kmetov z Judi so se zadnje čase množili po nekaterih pokrajinah tako zelo, da se je s tem vprašanjem morala baviti poljska zbornica. Jeza Poljakov proti Judom, ki imajo v rokah vso malo trgovino in male banke, je popolnoma razumljiva.

Predsednik gdanskega senata Greiser se bo udeležil seje Sveta ZN in bo najbrž prišlo spet do zabavnih prizorov, kakor zadnjič, ko je Greiser vsej visoki mednarodni družbi v Zenevi kazal jezik.

Vojaske pouk šolske mladine so uvedli v vse avstrijske šole. Otroci imajo poleg strelskih vaj, tudi vaje s plinskimi maskami ter z vojnim brzojavom.

Za usodo Armencev se je zanimala komisija ZN v Aleksandretti. Prebivalci so ji pokazali ti-soče križev po pokopališčih postavljenih žrtvam, ki so jih pobili Turki pred leti in je ZN to početje gledala brez ugovora.

Rojstni dan bolgarske prestolonaslednice so praznovali včeraj z velikimi svečanostmi po vsej državi. Prestolonaslednica je zdaj stara pet let.

Angleški pomor. manevri bodo na Sredozemskem morju pred palestinsko in egiptovsko obalo. Glavne enote brodogradnja se že zbirajo na Malti.

Sklepi škofovske konference v Zagrebu

Zagreb, 15. januarja. Včeraj je tajništvo zagrebške konference katoliških škofov izdalo dolgo pričakovano poročilo o delu in o sklepih škofovske konference, katere se je udeleževal tudi papežev nuncij Pelegrinetti, predsedoval pa ji je zagrebški nadškof dr. Bauer. Udeležili so se je razen starih bolnih vsi jugoslovanski škofje. Zaradi izrednega položaja zadnjih časov je bila konference naših škofov velikega pomena in izredne važnosti tako za notranje kakor zunanje življenje katoliške cerkve v naši državi. Seveda se je bavila tudi s konkordatom, sklenjenim predlansko leto med našo državo in Sveto stolico. Ob konferenci je imel tudi sejo stalni odbor za evharistične kongrese v naši državi. Škofje so izdali obširno pastirsko pismo, ki govori o socialnih razmerah sedanosti, o liberalizmu, kapitalizmu, socializmu, komunizmu ter brezverstvu kot vzrokih za sedanje težke razmere.

Najvažnejše točke poročila se glase:

1. Katoliški episkopat je vsestransko proučil raznovrstno delavnost komunistične propagande v naši domovini, navdahnjeno od Moskve potom plačanev, ter je o tem vprašanju izdal spomenico na svoje vernike. Katoliški episkopat bo še nadalje z največjo pozornostjo spremljal komunistično propagando ter storil vse potrebne ukrepe, da to strašno nevarnost za vero in civilizacijo odstrani in reši vernike.

2. Katoliški episkopat ugotavlja, da je konkordat med Sveto stolico in kraljevino Jugoslavijo podpisan ter mirno pričakuje njegovo ratifikacijo.

3. Katoliški episkopat soglasno zaključuje, da se v vsaki škofiji izvaja škofijska Katoliška akcija po načelu: »Nil sine episcopo« (»Ničesar brez škofa«), po kanoničnih predpisih, smernicah sv. očetov in posebnih škofijskih pravilnikih. Razen tega se poverja posebnemu odboru škofov, da sestavi načrt in pripravi vse za končno ureditev medškofijske katoliške akcije za vso državo.

4. Katoliški episkopat je vsestransko premislil resolucijo, ki je bila sprejeta na katehetskem kongresu v Splitu ter storil potrebne korake pri merodajnih državnih oblasteh.

5. Katoliški episkopat ugotavlja, da se v številnih škofskih knjigah izpodkopavajo temelji katoliške vere in morale. Vera se postavlja za smehu in potvarja se resnica katoliške cerkve, s čimer se težko žali čut katoliških vernikov. Tudi v tej smeri je storil katoliški episkopat potrebne korake pri merodajni državni oblasti.

6. Katoliški episkopat ugotavlja, da se je velik del našega naroda v borbi za kruh raztresel po širnem svetu, in da v diaspori, kjer je brez svojih duhovnikov, ki bi

Francija bo le končno prepovedala nabiranje prostovoljcev za Španijo

Pariz, 15. januarja, AA. (Havas) Včeraj je imel ministrski svet sejo v Elizejski palači pod predsedstvom g. Lebruna. Na seji so razpravljali o parlamentarnih delih in o debati o interpelacijah, nanašajočih se na splošno politiko ali na posebna vprašanja predsedstvu poslanske zbornice in senata.

Zunanji minister Yvon Delbos je obrazložil načrt o prepovedi novačenja in pošiljanja prostovoljcev na Španijo, in ukrepe, ki bi bili potrebni zaradi recipročnosti pri drugih državah, da se sklene mednarodni dogovor. Ta načrt bo že danes izročen parlamentu.

Ministrska seja se je začela ob 10.30 in se je vršila do pol 13. ure. Večidel je bila posvečena zunanjemu položaju, posebno dogodkom na Španskem. V načrtu uredbe o prepovedi novačenja in pošiljanja prostovoljcev na Španijo, ki bo popoldne odložena predsedstvu poslanske zbornice, zahteva vlada, da pride to vprašanje brez odloga v razpravo. Razen tega je zunanji minister glede na položaj v španskem Maroku pripomnil, da se je to vprašanje uredilo s komunikacijem, objavljenem po razgovoru med gg. Hitlerjem in poslanikom Francoisom Poncetom.

Pariz, 15. jan. AA. Havas: Zakonodajni odbor parlamenta je soglasno sprejel vladni zakonski

načrt, ki prepoveduje pošiljanje prostovoljcev v Španijo. Odbor je tudi s 14 proti 9 glasovom sprejel dodatek k zakonu, da se kazen ob ponovitvi prestopka zviša na eno leto robije.

Pariz, 15. jan. Royalistična »Action Française« prinaša k svoji davišnji številki poročilo iz Perpignana, da se zadnje dni opaža večji dotok tujcev-levičarjev, ki odhajajo kot prostovoljci na Španijo.

Francoski veleposlanik Andre Francois Poncet je vladne kroge obvestil o gospodarskih odnosih med Nemčijo in Francijo. Poncet je obiskal takoj trgovinskega ministra Bastida in po tej konferenci je trgovinsko ministrstvo objavilo, da se bodo še ta mesec začela gospodarska pogajanja med Nemčijo in Francijo.

Nemški torpedni rušilci, ki jih bodo spustili v kratkem v morje, bodo imeli imena po častnikih nemške mornarice, ki so padli v svetovni vojni.

Italijanski kralj in kraljica gresta v Budimpešto meseca maja, da bosta vrnili obisk madžarskega regenta Horthyja. Spremljal ju bo minister za propagando Ciano.

Prvi film glasovite drsalke Sonye Henie so prvič predvajali v Ameriki in je baje zelo uspel, to se pravi, da je podjetnikom prinesel veliko denarja.

Dve novi operi Richarda Straussa bo uprizorilo gledališče v Dresdenu. To sta deli »Dafne« in »Zvonovi miru«.

Za 25 šilingov je steriliziral moške dunajski šofer Riedel in je v ta namen izkoriščal predvsem delavce.

Arabei ne marajo sedeti z Židi za isto mizo, tako je sponočil vrhovni arabski svet angleški posredovalni komisiji.

Klobase iz ribjega mesa so začeli izdelovati v Nemčiji in se baje nič ne razlikujejo od klobas iz drugega mesa. V to silo Nemce vsevečja prehranjevalna stiska.

Zimski tujski promet med ČSR in Nemčijo bodo financirale štiri češkoslovaške velike banke.

Stalno zračno zvezo med Francijo in Južno Ameriko nameravajo Francozi izpopolniti. Službo bodo vršili štirje štirimotorni avijoni.

39 ljudi se je potopilo s finskim parnikom »Joana Phord«, ki je prihajal iz Severne Amerike domov. Peljal je izseljence.

Namen Göringovega obiska v Rimu

Italija naj posreduje za Nemčijo

Rim, 15. januarja. Včerajšnji razgovori Göring z Mussolinijem so bili čisto politični in se ni govorilo o gospodarskih vprašanjih. Skupno stališče do dogodkov v Španiji je bilo najbrž najbolj sežnejše vprašanje, ki sta ga oba državnika obravnavala. Govori se tudi, da se je Mussolini ponudil kot posredovalec za sklenitev gentlemenskega sporazuma med Anglijo in Nemčijo, vendar pa se govori, da bi bila Italija raje v tem vprašanju bolj rezervirana.

Mussolini in Göring sta se razgovarjala tudi o položaju v Srednji Evropi ter o Balikanu z napovedjo prijateljske zveze med Bolgarijo in Jugoslavijo. Nemčija in Italija naj bi posredovale, da se sklene sporazum tudi z Madžarsko in bi tako Jugoslavija dejansko potrdila svoje stališče neizprosnega nasprotnika komunizma.

Kakor poroča pariski »Figaro«, je bilo govora tudi o tem, da bi Nemčija sklenila poleg sporazuma z Anglijo podoben sporazum tudi s Francijo, toda pod pogojem, da se Francija odreče politični in vojaški zvezi s Sovjetsko Rusijo. Kot

prvi korak do tega vidijo v dejstvu, da namerava francoska vlada začeti gospodarska pogajanja z Nemčijo. Ta pogajanja naj bi vsebovala tudi sporazum med nemškimi, francoskimi industrijskimi družbami za izkoriščanje surovin v kolonijah. Če bi ti trgovski razgovori končali ugodno, bi jim sledila tudi politična pogajanja.

Pač pa vse evropsko časopisje molči glede tega, da bi mislil general Göring iz Rima oditi v Španijo.

Göring je bil sredi na oficijelnem banketu, ki mu ga je priredil Mussolini v palači Venezia. Na banketu je bilo zelo mnogo oseb iz najvišje družbe.

POPRAVI!

Z ozirom na našo včerajšnje notico o amnestiji in o opombi glede dentista Joška Beveca pristavljamo, da je g. Beve, kateri še kazni ni nastopil z ozirom na razsodbo amnestije deležen v celoti in mu ne bo treba prestati nobene kazni več.

4 leta 6 mesecev za „kokainske junake“

Ljubljana, 15. januarja.

O večeršnjih dopoldanskih razpravi smo že kratko poročali. V dvorano so prihajali elegantni gospodje. Publika je bila popolnoma drugačna, kakor pa ob navadnih kriminalnih razpravah proti tatovom, vlonilcem, roparjem in morilem. Mnogi gospodje so se zanimali za vsako podrobnost. Mogoče so tudi oni strokovnjaki v kokainskih poslih? Kupčije s kokainom so lani donosale ogromne, naravnost lukrativne dobičke. Tihotapstvo odnošno tajno kupčevanje kokaina je v naših krajih zavzelo ogromen obseg. Nikdo ne more točno presoditi, kakšni milijonski in milijonski prometi so bili izvršeni v kokainskih poslih. Dobiček donaja v prvi vrsti prenos kokaina v Italijo. Tukajšnja tajnotržišna cena za kg kokaina je bila od 15.000 do 25.000 Din po kakovosti. Kokain je prihajal k nam preko severne meje iz Darmstadta, kjer so velike tovarne kemičnih izdelkov. Blago odhaja v Italijo, kjer ga kupujejo v relaciji 1 Din za 1 lito. Ker je bil lani tečaj lire visok, tako nad 3 Din, so spekulativci spravili tudi 200% dobičke. Samo riziko je bil tudi velik. Pa tudi provizije so bile »fair«.

Kaj pripoveduje ugrabitelj

Sledilo je dopolne najprej zaslišanje zadnjih treh obtožencev, ki so ugrabili in vkovali na Sangradu Pavla Široka in Josipa Mauserja. Prvi Maks Bizjak je prostodušno in mestoma šaljivo opisal sangrasko avanturo. Svest si je bil, da ni storil obema nobene krivice in da je je Ceferinovi gospej pomagal do pravice. Ko je bilo ugotovljeno, da je v zavoju soda, je gospa jokala. Pri Ceferinovi je dober znanec, ker so mu mnogo pomagali. Prevzel je nalogo, da poišče za pravega prodajalca in druge osebe. To je dognal po Mauserju, ki ga je seznanil najprej s Širokom. Temu je fingiral, da želi neka grofica na Gorenjskem kupiti večjo množino kokaina. Na nekem sestanku v Zvezdi, mu je Širok pripomnil:

»Rabimo zanesljivega človeka. Lahko zaslužite pri nas težke denarje! Vi ste šofer. Zato ste prav pripravljen za naše posle!« Širok in Mauser, ko smo govorili o kokainu za grofico, sta mi dejala: »Imamo ogromne količine tega blaga!« Omenil sem mu: »Če ne bo prav, bo grofica grozila s policijo.« Širok me je potrepal po rami:

»Prevzamem vso odgovornost. Tako bomo napravili, da nihče ne bo mogel dokazati, da blago ni bilo pristno.«

Bizjak je nadaljeval: »Široka so privezali najprej na stol, nato pa na posteljo. Tudi jaz sem pomagal. Gospa je potrkala na vrata rekoč: »Vzemite dokumente!« Sli smo spat. Širok je bil zelo miren, ni kričal in ni bil močno zvezan. Med nami se je razvila debata: »Ali ga izročiti orožnikom ali pustiti na svobodo?« Gospa: »Moramo izvedeti, kdo je še drugi. Menico in denar nazaj!« Ni se godila Široku nobena krivica, mislim jaz. Širok je naposled izdal Hladnika. Ko so ga pripeljali v sobo poleg Široka, je Bugar zaklical: »Roke v vis!« Delal je Hladnik velik kraval. Tudi njega so zvezali. Gospa mi je dejala: »Falota sta vsega zmogla. Potreba je, da se straža ojači. Premalo se pazi.«

Vkovana v okove

»Po večerji,« — je Bizjak ležerno nadaljeval — je gospa dejala: Veste kaj? Najbolje je, da se napravi tem ljudem lisice. V nedeljo sem izdelal obročke iz navadnega pleha. Obročke smo še ovili v cunj. Izdelal sem 2 obročka na Širokove roke, 4 pa za Hladnikove roke in noge. Ceferin je prišel v soboto, odšel v nedeljo. Šel sem v Ljubljano do Širokove gospodinje, ki mi je izročila menico. Bugar pa je prinesel iz Ljubljane 1000 dinarjev.

Za zamudo časa nam je gospod dal: meni 400, Bugarju 300 in slugi Janezu 200 Din.«

Dobre zveze!

»Ko smo se dogovarjali o načrtu, sem gospej pripomnil: To bo nevarno!... Gospa pa mi je zagotovila:

Gospod moj ima velik vpliv pri sodišču in policiji. Bo vse sam uredil. Ima dobre zveze. —

Ceferinova sama je dajala navodila. Na Sangradu so bile določene vloge grofice in grofa.

Predsednik: »Zakaj ste se vmešavali v afero?«

Bizjak: »Brez posla sem bil. Ceferinovi so mi pomagali.«

Predsednik: »Policiji bi prijavili, pa bi jih vse polovili.«

Vse v največji tajnosti!

Obtoženi Stane Bugar se je prav živahno zagovarjal. Je bil brez posla. »Nikdar se nisem bavil s kokainom in ga ne poznam. Poznal sem gospodično, ki je vedela za kupca. To sem povedal Bizjaku. Trgovce Debeljak, ko smo mi s Ceferinom ponudili kokain, je dejal gospodični:

»Kupčija je bila velika sleparija. Če bi jo bil napravil, bi storil veliko neumnost.«

Glede sangraskega načrta je omenila gospa Ceferinova: »Vse se mora vršiti v tajnosti! Meni je gospa pravila: Smo za težke tisočake ogoljufani. O Veliki noči si še potie nismo mogli pripravi.«

Noben ni rekel, da naj igrar vlogo grofa. To je prišlo iz lufta. Širok me je tako tituliral. Moja vloga? Ena pištola in ljudi prestrašiti. Glavno je bilo za Ceferinovo proti do kritja in pravice, glavno, da pridemo do menice. Gre za absolutno pravico. Geslo: Nobenega ubiti! Čepel sem za špansko steno. Vse je bilo na hitro narejeno. Dobil sem masko in browning. Široku sem zaklical: »Roke v vis!« S Kraševcem sva ga privezala najprej k stolu. Odvezala sva mu stvari in aktivko s fižolom. Gospa je bila gospodarica položaja.

Širok je mislil, da sem brat grofice, torej moram biti tudi jaz grof. —

Tudi Hladniku, ko so ga gori pripeljali, sem odvzel vse stvari. Hladnik je res vpil: »Av, av! Na pomoč!«

Predsednik: »Seveda, ko se nanj spravijo trije maskiranci!«

Širokovo pismo materi

»Seveda sem bil, je poudarjal Stani Bugar, na gradu ajinstvena oseba. Nobeden se ni smel pokazati izven grada. Širok je pisal materi pismo: Draga mama! Sem na Gorenjskem. Imam kupčijo s starim železom itd.

Ko je Ceferin dobil menico, je dejal: »Rešeni smo! Naj se jih izpusti!« Je šlo absolutno za pravico.

Predsednik: »Ne uvidite, da ste vsi napačno ravnali. Ne moremo ponižati.«

Bugar: »Hladnik je zatrjeval, da bom vse povedal. Ceferinovi: Prav vesel sem, da ste prišli. Vse bom poravnal.«

Grajski sluga Janez

Obtoženi Janez Krašovec kratko: »Sem grajski sluga. Za stvar sem izvedel pol ure prej. Gospa mi je rekla: Nocoj pride gospod, ki je nas osleparil. Vrata zaprite!«

Dala mi je črno masko. V sobo sem šel brez orožja. Res sem sodeloval.«

Nova dodatna razprava

Ker je državni tožilec med večeršnjo dopoldansko razpravo vložil novo, dodatno obtožnico zaradi obrtne prevare, je predsednik nato odredil dodatno razpravo proti prvemu obtožencu Pavlu Široku in drugemu Josipu Mauserju, ki sta v začetku septembra izvršila tretjo sleparijo z »laži-kokainom«.

Oba Širok in Mauser sta trdovratno in zakrknjeno zanikala krivdo, tajila, da bi bila izvršila kako goljufijo, ker sta trgovcu Masterlu izročila pristno, pošteno blago. Kupčija je bila izvršena v kavarni Vospersnikovi tako, da je Mauser v posebni sobi kupcu pokazal zavoj kokaina, mu predložil vzorec. Širok pa je stal na straži in naposled opozoril, da prihaja gospodinja. Mauser je hitro skril kokain pod mizo. Kupec je plačal Mauserju za kokain 34.000 din. Širok je izjavil, da je dobil od Mauserja le 2500 din provizije. Mauser je bil prepričan, da je bilo vse v redu. Širok pa je svečano pripomnil: »Gospoda, vsak ima svoje zaupnike. Tudi mi.« Oškodovana priča Masterle Vilko je prav obirno pojasnjeval, kako je prišel v stike s Širokom in naposled s Mauserjem, o katerem je bil uverjen, da je avstrijski trgovec Goldstein, ker je le nemški govoril, pa mu je Širok tolmачil, ko sam ne zna perfektno tega jezika. Večkrat je slišal, da se da s kokainom dobro zaslužiti. Poprej se enkrat mu je Lado Vučnik prodal 1 kg kokaina za 38.000 din. Kmalu pa je ugotovil, da je v zavoju sama navadna soda. Vrnil je zavoj Vučniku, ta pa mu je vrnil 25.000 din, tako da ni bil oškodovan. Tudi Širok in Mauser sta mu izročila zavoj, v katerem je bila borova kislina. Opozoril je Široka na to sleparijo. Ta pa se mu je nasmešnil, češ: »Ne bom nič rekel. Je mogoče. Ni to prvi slučaj.« Zahteval je denar nazaj, pa mu je Širok izročil samo 2000 din, rekoč: »Goldstein mi je dal 200 din provizije. Vzemite.« Tudi Masterlu sta oba podvalila zavoj z »laži-kokainom«.

Ob 13. 30 je bilo zaslišanje obtožencev končano. Predsednik je razpravo prekinil in odredil nadaljevanje za 16.30.

Še 5 žrtev oškodovanih za 70.000 Din

Predsednik g. Rajko Lederhas je na popoldanski razpravi najprej prečital razne zapisnike in spise. Politijska ogradba podaja prav lepe podatke. Zanimivo je, da je tržiški trgovec Conini že fungiral v Torkarjevem kokainskem procesu, ko je sedelo na zatožni klopi kar 18 obtožencev.

Naval k razpravi je bil velikanski. Uvedena pa

je bila stroga kontrola tako, da so bili prav redki oni srečniki, ki so mogli v dvorano.

Senatni predsednik je nato zaključil dokazno postopanje. Vprašal je nato, če ima kdo še kake nove dokazne predloge.

Državni tožilec dr. Fellacher je stavil 12 novih dokaznih predlogov. Omenil je, da so prišla na dan nova odkritja o kokainskih sleparijah. Znanih je še 5 novih žrtev, ki so bile od obtožencev oškodovane za znatne zneske, daleč nad 70.000 din. O tem je že uvedena policijska preiskava. Žrtve se nahajajo večidel na deželi.

Kakšen je bil sleparski trik?

Državni tožilec je nadalje omenil, da mu je obtoženi Bugar pojasnil, kakšen je bil trik kokainskih sleparjev. Ko je na Sangradu Bugar stražil Hladnika, mu je ta razodel, kako delajo s kokainom. Imajo dve epruveti. Eno prazno, drugo s pristnim kokainom. Ko jemljejo iz zavoja vzorec za poskušnjo, naspijejo vsebino v prazno epruveto. Nato pa se poslužijo kakega kravala, da vzorec in zavoj skrijejo pod mizo. V tem momentu se zgodi zamenjava tako, da pokažejo kupcu vzorec s pristnim kokainom. To mu je povedal tudi Širok nekoč, ko je bil dobre volje v gostilni, rekoč: »To se lahko prekučuje. Treba je samo 2 škatljici. V eni je pravi kokain, druga je prazna. V to se vžame iz zavoja blaga.«

Imamo dve največji tovarni za kokain. Merk v Darmstadtu in Roch v Švici. Kokain (1 kg) stane 25.000 din, nanj pa je naložena velika carinska taksa v znesku 70.800 din. Vse lekarne v Ljubljani nimajo niti 1 kg kokaina skupaj. Državni tožilec je dalje predlagal, da bi se zaslišal Boris Robič, sin šolskega upravitelja iz Limbuša pri Mariboru, ki je bil v zvezi s kokainskimi trgovci. Senat je sklenil nove dokazne predloge z motivacijo, da smatra sodišče zadevo za dovolj pojasnjeno.

Državni tožilec dr. Fellacher je nato predlagal za vse obdolžence strogo kazno, dočim so zagovorniki pledirali za oprostitve.

Sodba

Vsi so krivi in se obsodijo: zaradi zločina obrtne prevare Pavel Širok na 1 leto in 6 mesecev, v izgubo častnih državljskih pravic za 3 leta in Josip Mauser na 1 leto in 2 meseca robije, izguba 3 leta. Zaradi prestopka prevare Martin Svete na 5 mesecev strogega zaporja in 300 din denarne kazni. Druga skupina, zaradi prestopka omejevanja osebnih svobod: Drago Ceferin na 1 mesec strogega zaporja, pogojno za 3 leta in v plačilo povprečnine 500 din. Albina Ceferin na 2 meseca strogega zaporja in 800 din povprečnine. Maks Bizjak na 1 mesec 15 dni strogega zaporja. Stane Bugar na 1 mesec strogega zaporja, pogojno za 2 leti. Janez Krašovec na 14 dni zaporja, pogojno za 1 leto.

Utemeljitev sodbe je bila zelo obširna. Razprava je bila točno o polnoči končana.

»No! No! Vse končano in nič drugačno!« je pripomnil oče Danilo, ki je prišel tudi poslušat rezultat sodbe.

Zločin, ki je prišel po 6 mesecih na dan:

Mati je vrgla novorojeno dete v Dravo

Maribor, 14. januarja.

Silno pozornost je vzbudila danes popoldne na Pobrežju aretacija delavke Katarine Leban. Kmalu se je med ljudmi doznalo za strahovito dejanje, ki ga je Lebanova izvršila že pred šestimi meseci, pa je njena krivda šele sedaj prišla na dan. Na podlagi prijave, ki jo je podal danes popoldne orožnikom na Tezmem delavec Ivan Gutmacher, se je ugotovilo, da je Lebanova dne 9. julija 1936.

vrgla svoje novorojeno dete v Dravo

Lebanova je po aretaciji po kratkem tajanju dejanje v polnem obsegu priznala. Za zločinsko dejanje sta vedela samo ona in Gutmacher in če slednji tega ne bi bil spravil na dan, bi bilo ostalo za vedno prikrito. Gutmacher je danes v svoji prijavi pripovedoval orožnikom: »Leta 1935. sem se seznanil s Katarino Lebanovo, ki je bila takrat služkinja pri mojem bratu Francu na Tezmem, pri katerem sem takrat stanoval in jedel. Začel sem z njo intimno razmerje, imel pa sem namen jo poročiti. Razmerje ni ostalo brez posledice. Lebanova je z menoj zanosila in dne 3. julija lanskega leta se je napotila v mariborsko porodnišnico, kjer je rodila. Dne 9. julija so jo zopet odpustili iz porodnišnice, naslednjega dne pa je že bila pri meni v Radvanju, kjer sem takrat stanoval. Vprašal sem jo, kaj je z otrokom, pa mi je pripovedovala, da je dete umrlo pri porodu ter je že pokopano. Verjel sem ji, vendar sem jo čez nekaj dni zopet vprašal, pa mi je povedala isto. Kljub temu pa je ostal v meni nek sum, katerega se nisem mogel otresti. Nepristano sem mislil, da je Lebanova vendarle nekaj morala z otrokom napraviti. Ker nisem imel miru, sem odšel v porodnišnico ter tam povprašal, kako je bilo z otrokom Lebanovo. Na moje največje presenečenje pa so mi odgovorili, da sta bila

mati in otrok odpuščena zdrava

iz porodnišnice; dete tedaj ni umrlo pri porodu. Ko sem se kmalu nato sestal zopet z Lebanovo, sem ji povedal, kaj sem doznal v porodnišnici. Bruhnila je v jok ter mi priznala, da je otroka vrgla pri odhodu iz porodnišnice v Dravo. Prosila me je,

naj tega nikomur ne povem in res sem molčal dosedaj, vendar pa ne morem več tega prenašati in me vest sili, da njen zločin prijavim.«

Na podlagi te prijave so orožniki takoj aretirali Lebanovo. Je to 30letna šivilja, ki je leta 1929 prišla iz Tolmina ter se je prebivala pri nas skozi življenje kot služkinja in delavka. Živela je ves čas revno in v pomanjkanju. Na prvi pogled napravi vtis reve ter je tudi v rasti zaostala in nekoliko pokvečena. Skrajja je krivdo tajila, potem pa je priznala vse. Pripovedovala je orožnikom, kako se je seznanila s Gutmacherjem, ki ji je obljubil ženitev. Ko pa je zanosila, pravi, da se je razmerje ohladilo. Trdi, da ji je nekaj dni pred porodom njen ljubimec sploh prepovedal, da bi z nezakonskim otrokom prišla k njemu ali njegovim staršem in da jo je to silno potrla. V porodnišnici je prišla na svet hčerka, ki jo je dala krstiti za Katarino. Botra je bila neka služkinja. Ko so jo 9. julija odpustili iz porodnišnice, ni vedela, kam naj se z otrokom obrne. Službe ni imela, k staršem svojega ljubimca si ni upala in tako je v silnem obupu sklenila, da

vzame življenje sebi in otroku

Blodila je pozno v noč z otrokom v naročju po mestnih ulicah, v temi pa je prišla potem do Drave na Pristanu ter sklenila, da se vrže v reko. Zabrodila je v strugo. Voda je bila skrajna plitva, ko pa je prišla do pasu v reko, jo je nekaj pretreslo ter se je kakor ovestila. Naenkrat se je zavedala, da ne dela prav, toda v tistem hipu ji je tudi že otrok padel v reko in močan tok je dete takoj odnesel s seboj. Hitela je za njim, pa je bilo zaman. Otrok je utonil, sama pa se je obupana spazila na obrežje. Mislila je, da ne bo nihče na svetu tega izvedel, ljubimcu se je nalažala, da je dete umrlo v porodnišnici. Vest pa jo je vedno silno pekla. Zavedala se je, da je morila svojega lastnega otroka. Hodila je nekaj časa vsak dan na izlozbe ne deske čitat časopise, da bi morda iz njih izvedela, da je Drava kje naplavila malega otroka. V časopisih tega ni bilo in najbrž je trupelce segnilo kje daleč spodaj v spodnjem toku reke.

Orožniki so Katarino Lebanovo na podlagi tega priznanja izročili v zapore okrožnega sodišča v Mariboru.

Boj za vrh sveta

ki je postal grob nemške ekspedicije

Ljubljana, 15. januarja.

Tako polna dvorana Delavske zbornice že dolgo ni bila, kakor sinoči, ko je predaval znameniti tirolski gorski vodnik g. Peter Aschenbrenner o naskoku na 8000 metrskega velikana v Himalajskem pogorju, na Nanga Parbat, osmi najvišji vrh sveta.

Predavatelj Peter Aschenbrenner je nato v vezani besedi povedel poslušalce iz Monakovega v Bombay.

10 kg prtljage -

Še preden smo krenili s predavateljem iz Bombayja proti himalajskemu pogorju, nam je na pod-

lagi skioptičnih slik nazorno predložil, kake neizmerno težave so imeli s prenosom prtljage. Ekspedicija je imela s seboj, ko je krenila iz Bombayja, nič več in nič manj, kakor 10.000 kg prtljage, spravljeno v male zaboje. Poleg jestevin so bili tudi vsi mogoči aparati, obleka, razna plezalna oprema, žice, lopate, smuče, lovske potrebščine itd. itd.

- in 700 nosačev

Za prenos vseh teh stvari je ekspedicija najela celo vojsko tamonjskih naseljenecv — kuljev. Opravek s temi kuliji je zelo trda stvar. Vseposod so morali na kulije paziti še posebni pazniki, da kuliji niso vse pokradli. Hudo je bilo tudi z

† Pavel Zajc

Globoko je pretresla ljubljanske kroge, posebno duhovniške, vest, da je umrl danes jutraj ob treh v Ljubljani dobro znani in splošno priljubljeni katehet g. Pavel Zajc. Pokojnik je bil star 59 let ter je doma iz Zigmare pri Sodražici. Zadnja leta je bolehal na vodenici ter se je njegovo stanje stopnjema slabšalo. Svojo bolezen je prenašal do konca zelo vdano in brez sleherne zle volje.

Pokojnikovo truplo bodo prepeljali v njegov rojstni kraj v Zigmare pri Sodražici, kjer bo položen k večnemu počitku. Žalujemo naše iskreno sožalje!

izplačilom: do štiri ali do petkrat morate vsakemu posebej dokazati, da je denar že dobil.

Vsa ta ogromna vojska kulijev je krenila z ekspedicijo v gorovje. Z zanimanjem smo sledili opisovanju posameznih dogodivščin na poti, ki so jo morali podaljšati za kakih 14 dni, da so prišli do mesta, od koder je možen naskok na imenovano goro. Čim bliže so prihajali pogorju, tem češče so odpuščali tudi kulije.

Kuli prehodil dnevno 60 km

S posebnim priznanjem je govoril predavatelj o nekem kuliji, ki se je izkazal za zelo zanesljivo in za neverjetno odpornega. Tega so izbrali člani ekspedicije za pismooslo, ki je vsak dan odnašal pošto od ekspedicije do prve poštnice postaje. Ta kuli je prehodil dnevno okrog 60 km. Ko se je vrnil med ekspedicijo, pa si je vedno oprtal še prtljago ter pomagal nositi včasih tudi do 60 kg težke tovora. Vzdrževal je zvezo med ekspedicijo in pošto ves čas, ki ga je ekspedicija prebivala v gorovju.

Z ogromnimi napori so morali obvladati posamezne strmine, preko katerih so se vzpenjali vedno višje. Vmes so postavljali posamezne postojanke ter v njih puščali kulije. Bili so že v drugi ali tretji postojanki, ko je eden od članov ekspedicije obolel. Hudo je bilo slovo, ko se je moral vrniti v spodnjo postojanko, da bi si opomogel.

Prvi vzponi

Preden je prišlo do prvih vzponov, je preteklo več tednov. Prehoditi so morali ogromne razdalje, da so prišli do mesta, kjer so lahko postavili prve stalne šotore. Saj so n. pr. morali čela dva dni hoditi ob reki Indus, da so prišli do možnosti, da jo prekorajajo. Visoko v gorovju so končno zabili kline ter postavili svoje laboratorije, ki je pomnilo izhodno točko. Odtod so potem — seveda samo z nujno potrebnim številom kulijev — krenili navzgor.

Prvi grob

Slovo je bilo zadnje, kar so člani ekspedicije z njim govorili. Ze čez nekaj dni je prispela v zgornjo postojanko vest, da je tovariš — umrl. Vsa ekspedicija se je po prejšnjih in stenah vrnila v spodnjo postojanko, kamor so se morali vrniti tudi kuliji iz vseh postojank, ki so jih med tem že postavili. Pogreb, ki ga nam je prikazal predavatelj na platnu, je bil ganljiv: v visokem pogorju je v snegu stopala dolga vrsta pogrebcev, spredaj člani ekspedicije, ki so nosili mrtvega tovariša, zadaj kuliji. Položili so ga na obronek pod ogromno steno ter postavili na grob lesen križ.

Blizu vrha

Dasi je člani ekspedicije smrt dragega tovariša hudo prizadela, niso smeli kloniti pred nadaljnjimi napori. Vrnili so se v zgornjo postojanko ter od tam par dni nato začeli z odločilnim naskokom. Šlo je brez posebnih težav — ako se pač more tako reči. Za izjurične plezalce je bil pravi užitek, da so lahko gledali pred seboj osem tisočmetrski vrh, do katerega ni bilo več daleč. Ekspedicija je prispela na 7500 metrov; bili so pred zadnjim vrhom, od katerega bi imeli na najvišji vrh le še kake 4 do 5 ur. Toda ura je bila pozno popoldne. Poleg tega so se nekam spuntali kuliji, ki so nosili za ekspedicijo prtljago. Kakih 5 ur pred ciljem so člani ugrabili, kaj storiti. Šotorov niso mogli postaviti, ker kulijev ni bilo in zato so sklenili, da se vrnejo v zgornjo postojanko in da drugega dne na vse zgodaj naskočijo vrh.

Katastrofa

Res so se začeli vračati. Predavatelj sam se je s svojim kulijem vračal med sprednjimi. Vsi člani ekspedicije so bili vžvičeni nad prizori, ki so jih doživljali v taki višini. Bilo je krasno vreme in vsakdo izmed njih je bil popolnoma prepričan, da so oni prvi, ki bodo premagali vrh, visok osem tisoč metrov. Druga dne torej bi morala pasti odločitev.

Toda bilo je drugače... Druga dne je bila podoba terena popolnoma spremenjena. Vso noč je divjal strahovit vihar, pomešan s snežnim metežem. Čez stene so divjale lavine, skratka — na ponoven vzpon ni bilo misliti. Čakali so in čakali, a vreme se je neprestano slabšalo. Med tem so prišla iz spodnjih postojank poročila, da zmrzujejo kuliji. Ni preostajalo drugega, kakor da se ekspedicija vrne še nižje in da počaka v spodnjih postojankah na lepše vreme. Začeli so se vračati. Predavatelj, Aschenbrenner, je odšel z enim od tovarišev naprej. Ostali so se še pripravljali — prednja dva sta bila prepričana, da ju bodo dohiteli, ker bosta morala gaziti nov sneg. Prišla sta do prve postojanke — jedva sta jo našla. Bila je popolnoma zamedena, le vrha dveh šotorov sta gledala iz snega. Od tu sta takoj nadaljevala pot naprej, da bi ne bila v nadlego ostalim, ki prihajajo za njima. Bilo jih je mnogo in zato je dobrodošel vsak prostor. Prispela sta končno do ene izmed spodnjih postojank. Tu sta čakala na ostale. Ko jih tudi še naslednjega dne ni bilo, sta bila prepričana, da počivajo v katerih izmed postojank nad njima. Naenkrat pa opazita, kako se proti njunemu taboru bližajo tri popolnoma onemogle postavbe. Oba skočita obenem z ostalimi kuliji in še z dvema tovarišema proti postavam — zastutili so nesrečo. Res: trije kuliji so potem, ko so jih po dolgih naporih malo okrepili, pripovedovali o strašni katastrofi: vsa ekspedicija s kuliji vred je postala žrtev viharja in izčrpanosti. Drug za drugim so padali člani ekspedicije v sneg, za njimi ali še prej pa tudi kuliji.

Takoj so se odpravili preostali nazaj v višine, da bi pomagali, če se kje še kaj pomagati da. Toda našli so samo smrt: trda trupa so negibno ležala na poti med postojankami. Eden izmed kulijev je bil že na pragu šotora, a je bil tako izčrpan, da se ni mogel več potegniti v šotor. Obležal je pri vhodu in — zmrznil. Velikanska narava je postala grob velike ekspedicije, od katere so se vrnili v Evropo le štirje člani.

Eno so — je dejal predavatelj — kljub vsemu ugotovili: da je gora s te strani, od koder so jo naskočili, dostopna! Predavatelj je zaključil svoje izredno zanimivo predavanje z zagotovilo, da bodo Nanga Parbat premagali prav Nemci, ki so tam pustili že toliko žrtev.

Kulturni koledar

Anton Cerne

15. januarja 1813 se je rodil v Tomaju slovenski politik Anton Cerne. — Umrl je 11. aprila 1899 istotam. — L. 1848 je zastopal tržaški okraj v državnem zboru na Dunaju in Kromeriju. V gorškem deželnem zboru od 1861—77 in v državnem pa do 1873 sežanski in komenski okraj. — Anton Cerne je eden izmed tistih slovenskih politikov, ki sami v sebi niso bili tako močni, da bi držali enotno linijo, in ki se žal tudi niso mogli opirati na kako zgrajeno slovensko politično ideologijo. — Stali so sicer budno na straži, borili so se za slovenske interese, toda mnogokrat so načelno podlegli momentani ugodni situaciji, da izvečejo za sebe odnosno za narod nekaj kratkotrajnih koristi. — L. 1848 se je pridružil slovenski večini in je bil med najodločnejšimi slovenskimi poslanci. — Zahteval je, naj se odpravijo vsi slovenski nezmogni uradniki. — Toda to načelno linijo je že l. 1866 nekoliko zapustil, ko je s Pajerjem zahteval ustanovitev slovenske in italijanske univerze.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 15. januarja: Radoslav.
Jutri, sobota, 16. januarja: Tomislava.

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Gartus, Moste.

Drama: Zaprtlo.

Opera: Zaprtlo.

Kino Union: Intermezzo.

Kino Sloga: Rose Marie.

Kino Matica: Ciganska postava.

KINO
TEL. 22-21
UNION
Premiera zabavne veselolige s petjem

Intermezzo
TRESI RUDOLPH — ALBRECHT SCHÖNHAUS
TEL. 27-30
SLOGA
Slageropereta sezone! Premiera!

Rose Marie
Poje slovit Jeanette MacDonald
TEL. 21-24
MATICA
Izvirni rusko-sovjetski film!

Ciganska postava
V glavni vlogi Lela Cernaia
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Društvo za ceste v Ljubljani ima svojo ustanovo skupaj s ceste v petek, dne 29. januarja ob 20 v društveni sobi ljubljanske sekcije Udruženja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov na Kongresnem trgu 1/II. Vsi, ki se zanimajo za cilje društva, se vabijo k nedežbi. Pojasnila daje pripravljalni odbor v Gledališki ulici 8/IV.

Ljubljansko gledališče

DRAMA
Začetek ob osmih

Petek, 15. januarja: Zaprtlo.
Sobota, 16. januarja: »Dež in vihar«. Premierski abonma.
Nedelja, 17. januarja: Ob 15 »Kralj z neba«. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.
Ob 20 »Korajza velja«. Znižane cene od 20 Din navzdol.
»Dež in vihar« je naslov igre v treh dejanjih, ki jo je napisal Merton Hodge, in prikazuje študentovsko ljubezno v okolju študentov in njihovega življenja. Delo je režiral Ciril Debevec. Premiera bo v soboto 16. t. m. za premierski abonma.
Obitveno opozarjamo, da se bo vršila v nedeljo popoldne ob 15 repriza Gregorinove božične igre »Kralj z neba« po znižanih cenah od 20 Din navzdol. Biblijski prizori o rojstvu Jezusa in Herodova strahovlada so glavna vsebina igre, ki jo je režiral g. Edvard Gregorin.

OPERA

Začetek ob osmih

Petek, 15. januarja: Zaprtlo.
Sobota, 16. januarja: »Hovanščina«. Red B.
Nedelja, 17. januarja ob 15: »Cavalleria rusticana«. Glumačica. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.
Ob 20: »Pod to goro zeleno...«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.
Za red B bodo peli v soboto Musorgskega opero »Hovanščina«, katere libreto je posnet iz ruske zgodovine. V glavnih partijah: Golobova, Ribičeva, Beletto, Primožič, Franc, Marček, Janko in Kolacio. Dirigent: ravatelj Polič. Režiser: Ciril Debevec.

Premiera Baneveve opere »Navihanka« se bo vršila začetkom prihodnjega tedna. V njej bodo sodelovali: ga. Marica Brumen-Lubejeva v naslovni partiji, ga. Poličeva kot hči fabrikahta Websterja, ki ga bo igral g. Zupan, ga. Nablocka kot ga. Websterja, g. Gorski v tenorski partiji Freda, g. Peček v partiji Andyja, gđ. Japljiva v vlogi Katarine, g. Sanein v vlogi Jeanjouja, gg. Golovin kot grof Moretti, Daneš kot kriminalni komisar, Burger — Barrington, Simončič — Akston, Jelničar — Kinlay, Sekula in Hvastja — stražnika, plačilni natak — Kristančič. Dirigent: Vinko Šušteršič. Režiser: prof. Sest. Koreograf: P. Golovin. Inscenator: ing. Franz.

Mariborsko gledališče

Petek, 15. januarja: Zaprtlo.
Sobota, 16. januarja ob 20. uri: »Kadar se utrga oblak«. Red C.
Nedelja, 17. januarja ob 15. uri: »Visokost pleše«. ob 20. uri: »Ples v Savojuz«. Znižane cene.
Nedelja v gledališču. Ob 15. uri ponovo veselo Aseherjevo opero »Visokost pleše«, ki s svojo nežno, melodično glasbo ter z zabavno vsebino, ki ji pa tudi ganljivih prizorov ne manjka, splošno ugaja. — Zvečer bo prva letošnja repriza Abrahamove priljubljene opere »Ples v Savojuz«, kjer poje glavno partijo J. Igljeva. Veljajo znižane cene.

O tihotapstvu tobaka pri nas

Belgrad, 15. januarja. V zvezi z akcijo uprave državnih monopolov, da varuje državne interese pred čedalje obsežnejšim tihotapstvom, je generalni ravatelj državnih monopolov Djordje Rasić dal za liste tole izjavo:

Monopoli so izključna pravica države, da izdeluje, nabavlja in prodaja gotove predmete, izključujoč pri tem iz tekmovanja zasebno pobudo. Sedaj imamo monopol tobaka, cigaretnega papirja, soli, petroleja, vžgalnic in vžgalnikov. Vsaka kršitev monopolskih koristi se kaznuje uradno. Kdor prodaja, kupuje ali rabi te predmete nezakonitim putem, je tihotapec in se po zakonu preganja. Takšno je stanje po zakonu in bi tudi moralo biti. Dejansko pa je položaj drugačen. Mnogi prodajo in kupujejo sedaj te predmete na nezakonit način. Zal so mnogi teh med vsemi industrijo, od kmeta do delavca, obrtnika, trgovca in industrijalca in se najdejo celo med državnimi in samoupravnimi uradniki. Vse kaže, kakor da se nihče ne zaveda, kaj s tem dela in kakšno škodo dela svoji lastni državi. Vkoreninilo se je celo, kakor kaže, mnenje, da je to ravnanje dobro, češ da s tem podpirajo siromake, kakor se navadno izgovarjajo. Ne vedo pa, kolikšno škodo povzročajo s tem državnim financam. To velja zlasti za tobak, ki najbolj tihotapijo. Prodajalci zaslužijo pri tem nekaj par več, potrošniki pa nekaj par prihranijo.

Kdo tihotapi

Kdo tihotapi s tobakom? Gre predvsem za brezvestne ljudi, ki prenašajo tobak iz sosednje Grčije, Bolgarske in Albanije. Semkaj spadajo tudi tisti brezvestni sadilci tobaka, ki ne izročijo državi vsega svojega pridelka, marveč obdrže nekaj zase, in nato tobak sami ali s posredovanjem drugih oseb prodajo. Ti brezvestni sadilci obdrže vrhu tega zase najboljši tobak. Tako se ti sadilci odločujejo državi za podporo in naklonjenost, ki jim jo izkazuje. Vračajo ji dobroto s škodo.

Vemo in zavedamo se, da se bodo vršile kršitve tako dolgo, dokler bodo obstojale prepovedi. Pač pa nas preseneča pojav, da se to zlo čedalje bolj širi in da nastaja prepričanje, kakor da je tihotapstvo tobaka nedolžna stvar, in da je škoda, ki jo ima država od tega, majhna. Zato gledajo mnogi na ta pojav popolnoma prostodušno.

Mnogi so povsem mirni, ko vidijo, da se vtihotapljeni tobak prodaja in kadi v njihovi neposredni bližini. Nihče tega ne prijavlja pristojnim oblastvom. Takšne pojave je treba v resnici obsojati. Najdemo se tudi primeri, da tudi oblastvo ne izpolni svoje dolžnosti, ker morda smatra, da je bolje tihotapiti, kakor krasti in ubijati.

To in ono iz celjske statistike

Evo nekoliko števil iz celjskih društev, časopisih, obisku tujcev, kolesih, avtomobilih in tako dalje.

Raznih društev je registriranih pri predstojništvu mestne policije v Celju 109; niso pa tukaj vštete razne prisilne obrtniške, trgovske in druge take prisilne stanovske organizacije, ki so vključene pri TOI v Ljubljani ali pa kje drugje.

V Celju izhaja sedaj 11 listov, in sicer en list dvakrat tedensko, en tednik, 1 štirinajstnevnik in 7 mesečnikov, en list izhaja četrtletno. 10 listov je slovenskih, 1 list je pa nemški. Naslovi listov, ki se tiskajo v Celju so: Deutsche Zeitung (2 krat tedensko), Nova doba (1 krat tedensko), Slovenski Hmeljar (štirinajstnevnik); mesečniki: Mladika, Brazda, Cerkev in dom, Zagorski zvonovi, Hmeljarski vestnik, Gostilničarski vestnik, Književni glasnik in Vestnik sokolskih žup Celje in Kranj. V Celju so štiri tiskarne.

Pri predstojništvu mestne policije je prijavljenih 3083 koles, 80 potniških in 37 tovornih avtomobilov. Fijakarskih in polfijakarskih vozov je 48. V Celju se stalno ali začasno mudi 785 inozemcev; največ inozemcev je iz Avstrije, Italije, Čehoslovaške in Nemčije. L. 1936 je obiskalo Celje 3399 inozemcev, prejšnje leto pa 2947. Naših državljanov je pa obiskalo Celje 10.143, leta 1935 pa 10.252. Skupno se je mudilo v Celju leta 1936 13.542 tujca, prejšnje leto pa 13.199.

Potniških listov je bilo izdanih pri predstojništvu celjske mestne policije: novih 184, vidiranih je bilo 788 potnih listov, izseljeniški potni listi so bili pa izdani 3.

Poslovanje okrajnega sodišča v Ptuj v letu 1937

Okrajno sodišče v Ptuj, menda največje v Dravski banovini, je sestavilo statistiko o svojem delu v poslovnem letu 1936. Iz te statistike je posneti, da se je delo v preteklem letu znatno pomnožilo, kar je razvidno iz števil v oklepajih za leto 1935. Statistika je sledeča: opominjalne stvari 1844 (1523), malotne stvari 465 (458), menične stvari 8 (6), druge pravde 722 (682), prisilne izvršbe 3384 (3228), zapuščine 980 (923), varstvene in skrbstvene stvari 4599 (4568), stečajne stvari 2 (2), stvari pravne pomoči v civilnih pravih 278 (252), obči vpisnik 877 (577), overitev podpisov 742 (706), zemljiškoknjižne stvari 4016 (3567), stvari sodne uprave 467 (508), številke denarne knjige 3592 (3226), plačilni nalogi 3735 (3606), postopek proti mlajšim mladoletnikom 40 (51).

Kazenski prestopki pri okrajnem sodišču 1247 (1269), pritožbe 6 (10), prizivi 49 (88), pravna pomoč 578 (499), preiskava za okrajno sodišče 387 (402), preiskava za državno tožilstvo 353 (357).

Delo pri okrajnem sodišču se je v varstvenih zadevah zelo pomnožilo, posebno pa da ogromnega dela zaščita kmetov. Priporočiti je še tudi, da manjka že dve leti en sodnik, tako, da se mora delo razdeliti na ostalih 7 sodnikov. Tudi pisarniško osebo je s delom preobremenjeno.

Splošna amnestija. Amnestije je pri okrajnem sodišču v Ptuj deležno 51 oseb, 2 primera pa sta abolirana. Ob času razglasitve amnestije se je nahajalo v sodnih zaporih 6 oseb, ki so jih takoj izpustili na svobodo, tako da so sodni zapor ob času, ko to poročamo, prazen.

Najboljše Nušičevo delo zadnjega časa je brezdomno njegova štiridejanska komedija »Dre«, ki je — dasi napisana šele pred kratkim — obšla s prodornim uspehom vse jugoslovanske odre ter je našla pot že tudi v tujino, kjer pravkar povdarjajo, da Nušičeva imenitna satira in njegov neusahljivi humor v tej komediji v prevodu ni izgubila ter se mu mora človek nasmejati do solz. To komedijo pripravlja sedaj mariborsko gledališče v režiji glavnega režiserja J. Koviča, v prevodu dramaturga dr. Dornika in z D. Gorinškom v glavni ulogi.

500 milijonov škode letno

S tem je treba prenehati. Tihotapstvo tobaka je danes močno razširjeno in ga je treba zaradi tega z vsemi silami in ukrepi preganjati in pobijati. V naši državi potrošimo monopolnega tobaka približno 7 milijonov kg, kar pomeni pol kg na osebo, kar je prav majhna količina proti dejansko v državi pokajenih cigaret. Ogromne količine tobaka krožijo po tihotapski poti. Izračunali so, da izgubi država na ta način približno 500 milijonov dinarjev. To ni malenkost, ki bi jo smeli prezreti.

Zato bo treba, da vsi skupaj napovemo boj proti prodajalcem in kadilem vtihotapljenega tobaka. Prva je poklicana državna oblast, podpirati pa jo morajo vsi uslužbenci sploh in vsi vestni in nacionalno usmerjeni državljani. Razgibati moramo ves narod in pozvati vsakogar, da povsod preganja tako prodajalce kakor kadilce vtihotapljenega tobaka. Če opazi, da nekdo prodaja ali kadi vtihotapljeni tobak, je dolžnost vsakega državljanca, da to osebo prijavi najbližnji oblasti ali orožniku. Oblast in orožnik pa se ne smeta omejit na opomin, marveč mora dotična oseba čutili tudi vse posledice zakona. Brez tega ne bo uspeha in bodo še naprej tihotapili, državna blagajna bo trpela škodo, škodo pa bodo imeli tudi državljani sami, ker morajo državne dohodke napolniti, če ne z monopolu, pa z drugimi davkami.

Boj je potreben

Tobak je rastlina, ki raste v takih krajih, kjer druga rastlina ne more uspevati. To velja zlasti za Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro. Namesto, da bi bili državni hvalježi, ker jim dovoljuje pridelovanje tobaka, ker jim tobak dobro plačuje in jim daje priliko poštenega zaslužka, del brezvestnih in nepoštenih sadilcev tihotapi in dela s tem proti državi. Ali je treba take ljudi varovati? Uprava državnih monopolov je s svoje strani izdala proti takim sadilem razne ukrepe. Odvzela bo pravico pridelovanja tobaka vsem, ki bodo kakorkoli kršili monopolne zakone. S pomočjo svojih organov zasleduje in preganja tihotape, vendar to ne zadošča. Tudi mi moramo nastopiti proti takim tihotapecem in moramo vedeti tole:

Če bo država okodovana, ne bo mogla izpolnjevati svojih dolžnosti in ne svojih obvez redno. Uradnik ne bo mogel napredovati redno in tudi plača mu bo postala negotova. Terjatje proti državi ne bo mogoče uveljaviti pravočasno. Izgubo, ki jo trpi država s tihotapstvom, moramo nadomestiti z drugimi davkami, kajti država mora živeti in mora imeti svoje dohodke. Ne pozabimo tega niti za trenutek in zato: Vsi na plan proti prodajalcem in kadilem vtihotapljenega tobaka!

Mestni socialni kolek!

Ljubljana, 15. januarja. Ljubljanske trgovine, lastnike kinov, gostilničarje in druge podjetnike je mestna občina naprosila, da bi prevzeli v svojih obratih prodajo mestnih kolekov, ki jih je izdala v svrhu zaposlitve brezposelnih delavcev. Naši pridobitni krogi so pri tem pokazali enotno pripravljenost sodelovati pri tej potrebni socialni akciji in so radevolje prevzeli prodajo kolekov. Nakup kolekov je popolnoma neobvezen. Gospodje trgovci, gostilničarji in drugi bodo svojim strankam ponudili kolek v nakup, ne da bi naši občani bili prisiljeni kupiti ga. Ponudba bo le vabilo na odkup koleka. Ta usluga naših podjetnikov je znak, da oni dobro razumejo socialne dolžnosti občine in posameznikov. Pri do skrajnosti pretem vprašanju brezposelnosti morajo prav vsi občani sodelovati. Naj se torej občani ne boje, da bodo pri nakupih, plačevanju računov in pri podobnih prilikah morali kupovati kolek! Ne! Samo priložnost bodo imeli kupiti kolek. Gospodarski krogi so stopili v krog onih, ki čutijo dolžnost sodelovati z mestno občino na izboljšanju socialnih prilik naših brezposelnih soobčanov. Kakor so oni prostovoljno in radi prevzeli to delo nase, naj ostali občani prav tako prostovoljno in radi slede ponudbam za nakup kolekov in naj jih pogosto kupujejo. Kolek je umetniško delo znanega našega umetnika Mihe Maleša. Mestna elektrarna ljubljanskega sporoča, da bo električni tok v nedeljo, dne 17. januarja 1937, vsled nujnih del na omrežju za Spodnjo in Zgornjo Sisko, Dravljce, Trato, St. Vid, Vižmarje, Podutik in Dolnice odklopljen od 7.15 do 11.

Športne vesti

Romunski boksač Amel Toma, ki je bil še pred nekaj leti evropski prvak v bantam kategoriji, je odšel v Ameriko, da bo poskusil sedanemu svetovnemu prvaku Sixtu Escobaru vzeti naslov svetovnega prvaka.

Toma je bil nekoč šofer romunskega kralja Karla, ko se je ta nahajal v emigraciji v Parizu. Francoska tenis igralka Brugnion in Brusss sta objavila v francoskem listu »Paris soire« svoje sodbje o igrar, ki sta jih igrala s princem Yorkom, sedanjem angleškim kraljem. Oba igralka hvalita kraljevo rutino in spretnost. Pri igri igra kralj z levo roko.

Kanado bo na svetovnem tekmovanju v hokeju, ki se bo skoraj vršila v Londonu, zastopal klub »Kmi berley Dynamiters«. Igralci iz mesta Calgasy v državi Alberta ter so morali prepotovati 10.000 kilometrov (četrtino zemeljskega obsega).

Dve prvakini »moških športov«, Norveška tekmovalka Laila Schau-Nielsen je najhitrejša žena sveta na ledu. Sedaj je svoj svetovni rekord še popravila in predra 500 m v 48.6 sek.

Druga Američanka June Joung pa je najboljša igralka »baseballa«.

VIII. balkanske igre v Jugoslaviji? Kakor je naš lahkoatletski savez doznal, nameravajo Romuni odpovedati nameravane balkanske igre, ki naj bi se vršile meseca septembra v Bukaresti. Če bo do tega koraka res prišlo, potem bo JLAZ — državno pomočjo — prevzel organizacijo VIII. balkanskih iger.

Angleški boksač težke kategorije Jack Doyle se pripravlja za važno in odločilno tekmovanje, ki bo v Wembleyhallu. Na tekmovanje se pripravlja s težkim a prostovoljnim delom pri gradnji neke ceste.

V Newyorku bi se moral vršiti odločilni boks matč za svetovno prvenstvo med Nemcem Maksom Schmelingom in Američanom Braddockom že lansko leto v mesecu septembru. Potem je bil postavljen termin na 3. junij 1937, ker si je Braddock pri treningu nalomil palec desne roke. Sedaj so se pa pojavile v ameriških časopisih vesti, ki skušajo ta boksa-matč onemogočiti. K propagandi boj-kota se je odločila Anti-Nazi-liga, podpisana od Judov. Ali je to nov reklamni trik Ameriških managerjev, ali resnica, bo pokazal 3. junij.

Od tu in tam

Opušteni rudniki pri Skradinu so se začeli posediti zadnje dni ker bivši lastniki niso prostora odkoder so jemali premog, zasuli nazaj. Začeli so pokati zidovi na hišah, ki so jih ljudje postavili nad rudniškimi rovi. Oblasti bodo morale ves tisti del naselja izprazniti.

15 novih igralcev je dobilo zagrebško gledališče po daljšem izboranju, pri katerem so z umetniškega stališča ocenili okrog 200 kandidatov, ki bi bili vsi radi prišli h gledališču. Komisijo so tvorili razni gledališki in jezikovni strokovnjaki, ki so svoje delo vršili zelo strogo. Odkrili so neko novo igralko, za katero bi sicer nikdar ne izvedeli. Ta je dokazala svojo sposobnost z eno samo krajko pesmico, ki jo je deklamirala.

Razgovori z dr. Mačkom in sicer službeni ter stvarni, se morajo začeti te dni, tako piše Vildereva »Nova riječ«. List pravi, da je od programa, ki naj bi sledil petomajskim volitvam 1935 ostalo samo »ustvarjanje ozračja«, ki so ga Jeltič in njegovi delali s tem, da so vse že naprej določili. Združena opozicija pa ni ves ta čas uresničila skoraj nič svojega programa, ker se zdi, da je opozicija možna samo na narodni podlagi. JRZ pa, kakor kaže novoletni govor dr. Korošca, hoče premakniti položaj z mrtve točke ter v sporazumu s KDK končati vse ostanke režima JNS.

Preiskava zaradi eksplozije plinov v Zagrebu, je ugotovila, da znaša škoda v prizadetem stanovanju 150.000 Din. Stanovanje v Zvonimirovi ulici je včeraj ogledovala velika množica ljudi, tako da ga je morala policija zapreti.

Iz Rusije se je vrnil v Prelog pri Cakovcu Filip Logožar, ki je bil tam 21 let. Sel je v svetovno vojno kot 20 letni fant, vrnil se je kot 40 letnik in je nazadnje dobil zatočišče na ruskem Kavkazu, kjer se je preživljal s poljem in mlekarstvom. Živel je zelo težko, še težje je pa dobil dovoljenje, da se vrne domov. V domovino je prišel z ženo in s hčerko kot popoln berač.

Trojček je rodila Manda Jerbič iz vasi v Liki, ki živi že pet let v divjem zakonu z nekim Brakusom ter je v letih tega divjega življenja imela osem otrok. Zenska in moški sta tako revna, da se kljub vsem izgovorjanjem ne moreta poročiti. Trojčki so vsi trije moškega spola, zdravi, močni in se zdi, da bodo ostali pri življenju.

Sarajevo v snegu filma neka nemška filmska družba, ki je dopotovala z otoka Hvara. Filmala bo tudi smučarske terene v okolici Sarajeva.

Za milijonsko dedščino se prerekajo neka zaljučni ostali v kraju Gosar v Banatu. Tam je pred kratkim umrl veleposelnik Poling, ki je zapustil več milijonov. Po njegovi smrti je več meščanov priseglo, seveda vsak zase, da jim je pokojni ustmeno zapustil vse svoje imetje. Pravi žaljučni ostali, to so sorodniki, so te meščane tožili zaradi prevare, toda s tožbo ne bo nič, pač se zdi, da bo iz vsega zrasla lepa afera zaradi krivega prisejanja.

Po vrnitvi iz cerkve so svatje naši mrtlici v hiši v vasi Belica. Bil je to eden povabljenih, ki ni šel v cerkev in je medtem streljal z revolverjem v zrak. Streljati je hotel tudi njegov bratranec, ki se je začel za revolver z njim ruvati pa se je revolver pri tem sprožil in ga zadel v srce.

Novo pošto dobi Trsat, znana božja pot poleg Sušaka, kamor tudi Slovenci radi zahajajo.

Veliko zbirko starin, ki je že pravcati muzej, si je v dolgih letih nabral starinar — samouk Mate Cavčič iz Livna. Cavčič je že od mladih let brskal po vsej Bosni in Hercegovini za starinami, zakar mu je dal pobudo veliki hrvatski učenjak don Frane Bulić. Cavčič je nabral ogromno starega denarja, no, srednjeveškega orožja. Najdragocenejša predmete hrani v težkem zaboji, ki ga ima prikovane na tla pri zgornji svoje postelje. K Cavčiču so hodili številni domači in tuji učenjaki proučevati stare dragotine. Cavčič se ob slovesnih prilikah obleče v staro bosansko viteško nošo. V tej noši so ga dali slikati tudi livnjski frančiškani, katerim je poklonil svoje zbirke.

Belgrajski nadškof dr. Ujčić, ki se je obenem s škofjskim škofom dr. Gnidovcem vrnil v Belgrad z zagrebške škofovske konference, bo verjetno še tekom današnjega dne odpotoval v Rim. Po sedanjih vesteh bo nadškof dr. Ujčić posvečen prvo nedeljo v mesecu marcu in sicer v Zagrebu.

Letošnji kongres Združenja uradnikov PTT bo v smislu sklepa upravnega odbora meseca junija v Ljubljani.

Na podlagi amnestije je bilo v Novem Sadu izpuščenih iz zaporov okrog 60 kaznjencev.

V imenu prostozidarske lože je na včerajšnjem pogrebu belgrajškega industrijalca Vajferta govoril Dušan Milčević, ki se je poslovil od pokojnika v imenu prostozidarjev, organiziranih v veliki loži Jugoslavija. Ob tej priliki je Dušan Milčević dejal, da je pokojni Vajfert z nekoliko uglednimi Belgrajčani ustanovil leta 1890 novo framasonsko ložo, ki je bila v najtesnejših stikih z zagrebškimi prostozidari. Po ustanovitvi velike lože Jugoslavija je bil pokojni Vajfert njen prvi veliki mojster, pozneje dosmrtni častni veliki mojster.

O nesreči na morju, pri kateri se je potopil italijanski parnik »Ubertus«, smo poročali včeraj. Naše oblasti dolgo časa niso bile obveščene o nesreči, ker so hoteli Italijani vse zatajati. Tudi sedaj niso Italijani poslali našim oblastem nobene službenega obvestila. Očividno je pri nesreči utonilo nekaj ljudi in hočejo Italijani vso zadevo kar se da potlačiti.

Časopisje zadnjih dni ve povedati tudi o tem, da se precejšnje število Jugoslovancev udeležuje državljanske vojne na Španskem. Tako se je oglasil iz Anfose v Španiji neki Franjo Zunjič in poslal svojemu očetu, ki je posestnik v Tamerinu, pismo, naj mu pošlje vse dokumente, s katerim bo mogel dokazati, da je jugoslovanski državljan. Franjo je že po vojni odšel med mornarje in ga domači že 16 let niso videli. Sedaj pa je nepričakovano poslal pismo, v katerem sporoča, da so ga na španskem bojišču prijeli rdeči miličniki. Da se bo rešil »španskega pekla«, so mu potrebni dokumenti jugoslovanskega državljanstva.

Propadel delavec je včeraj na zverinski način ubil rusko emigrantinjo Elzo Pugačevo v Belgradu. Rusinja je pobegnila ob koncu vojne iz Rige in se nastanila v Belgradu. Ko ji je pa kmalu umrl mož, se je lotila vseh hišnih poslov in del v hiši, kjer je stanovala. Tako se je preživljala in študirala svojega malega sina. Hišnemu gospodarju pa se je vdnjal tudi neki Milosav Čertić in pomagal Rusinji. Bil pa je len in se je zato pogosto prepiral. Včeraj pa je po takem prepiru ubil Rusinjo.

Katalog novozelandskih psov

Ena najbolj demokratičnih držav je prav gotovo Nova Zelandija, otok, ki leži v Tihem oceanu. Tudi ona ima svoj parlament in svoje poslance, ki so razdeljeni zelo strogo, mogoče še bolj kakor kje drugod, v najrazličnejše stranke. In če ima novozelandski parlament svoje zasedanje, se ne smemo prav nič čuditi, da ima vsak poslanec svoje posebno mnenje o stvareh, ki pridejo v razpravo pred plenarom ali pa pred kakim ožjim parlamentarnim krogom. Sleherni poslanec zagovarja svoje mnenje tako ognjevit in prepričljivo, da skoraj ni mogoče, da bi ga nasprotnik mogel prepričati, da nima morda prav, nikakor pa ne bi mogel nihče trditi, da koga od teh poslancev ni mogel razumeti. Tako prepričevalno govore. Pri teh svojih govorih in zagovorih pa seveda poslanci ne izbirajo posebno izrazov, da bi bili čim mehkejši.

Predsednik novozelandskega parlamenta je pa človek, ki nikdar ne izgubi prisotnosti duha in živahne humorja, ki prav posebno odlikuje tega, nam nepoznanega parlamentarca. Predsednik se je pa kar nekam strogo držal pregovora, da je treba

zbižati klin s klinom. Da bi preprečil med poslanci razne spore, ki so nastali zaradi žaljivk, premišljenih ali nepremišljenih, se ni poslužil kake posebne odredbe, s katero bi kaznoval vse tiste poslance, ki bi kršili disciplino v parlamentu, pač pa je še on začel iznašati pred vsem parlamentom podobne žaljivke, ki so šle na račun zdaj tega, zdaj onega, vselej pa so gotovo koga zadele. To je bila nekaka negativna metoda. Kadar je hotel koga opozoriti, naj ne rabi kakšnega nečloveškega izraza, takrat ga je ravno proti temu poslancu rabil sam. On je imel tako v treh letih že kar cel katalog samih takih nečednih besedi. S tem je prav za prav dosegel predsednik novozelandskega parlamenta dvojce. Odvadi je svoje poslance, da bi drug drugega žalili s temi psovki, na drugi strani pa je vse te psovke zbral — bilo jih je menda kakih 500 — in bi dale gotovo dovolj gradiva vsakemu, ki bi si hotel na račun njih pridobiti novozelandsko doktorsko diplomu. Saj bi menda ti izrazi podali najboljše karakteristiko ljudi, ki živijo na Novi Zelandiji.

Gandhi je spet stopil v indijsko javno življenje na zadnjem velikem zborovanju, po katerem je tudi odprl razstavo indijske narodne obrti.

Kokainisti in devizni tihotapci drugod

Da ne bi kdo mislil, da imamo morda samo v Ljubljani kokainiste in druge take tihotapce; to, kar je pri nas, še ni nič proti svetovnim tihotapcem tega belega opojnega strupa. Očividno nese ta posel lepe denarje in brez dvoma morajo ti kokainisti tihotapci imeti mnogo odjemalcev, ki so podvrženi tej omami.

Pred nekaj dnevi se je posrečilo čehoslovski policiji, da je prišla na sled in zaprla nekaj članov na široko organizirane tihotapske tolpe, ki se je kar na debelo bavila v tihotapstvu kokaina in tujih deviz. Metode, katerih so se tihotapci pri tem svojem temnem poslu posluževali, so tako pretkane in premišljene, da se jim je vedno posrečilo, da so odvrnili od sebe vsak najmanjši sum.

Ta tihotapska tolpa pa je razpolagala tudi s precejšnjim kapitalom, kar dokazuje dejstvo, da so imeli njeni člani na razpolago nič manj kot 6 avtomobilov, ki so bili narejeni v neki francoski avtomobilski tovarni po posebnih načrtih in navdilih vodje te tihotapske tolpe. Vseh šest avtomobilov je imelo jeklene predale, ki so bili tako vstavljeni v karoserijo, da jih ne bi mogel najti niti z rentgenološkim pregledom. Šele ko je čehoslovška policija enega od teh avtomobilov popolnoma razdrila, se ji je posrečilo najti ta skrivni predal. V teh skrivnih predalih šestih avtomobilov so tihotapci spravljali čez mejo predvsem akcije, tuje valute in kokain. Slednji teh šestih tihotapskih avtomobilov je bil opremljen s posebnim mehanizmom, ki je omogočal, da je šofer sredi vožnje zamenjal številko, ki jo je nosil avtomobil.

Vodja te tihotapske tolpe je bil učitelj trgovske šole Josip Seewarth. Policija je postala nanj pozorna radi prepogostih potovanj v inozemstvo. Pozornost čehoslovške policije pa je obrnil nase tudi s svojim nad vse razkošnim življenjem, ki ni bilo v nobenem soglasju s prejemki upokojenega

učitelja trgovske šole. Vključ temu pa so oblasti tipale še vedno v temo. Seewarth je bil samo eden od članov velikanske tajne organizacije, ki je imela razpredene svoje mreže po vsej Evropi, tako na Dunaju, Pragi, Bukarešti in Lvovu. Domneva pa se, da vodijo niti te tajne organizacije še mnogo dalj, kot pa so odkrili doslej.

Seewarth sam je ponovno prenašal iz Dunaja v Bratislavo čehoslovške akcije in vrednostne papirje, katere so drugi člani prodajali na borzi v Pragi. Zneske, ki so jih za te akcije in vrednostne papirje dobili na borzi, so pa zopet iztihotapili nazaj v inozemstvo. Seewarth si je najel na Dunaju posebnega agenta, ki je po njegovem naročilu in na njegov račun osnoval že leta 1930. manjšo banko, ki je posredovala prodajo in zamenjavo šilingov za čehoslovške krome za tiste Čehoslovake, ki so prihajali na Dunaj.

Kje so olimpijske plamenice?

Kakor je znano, je nemški organizacijski odbor za XI. olimpijske igre v Berlinu določil, da bo dobil vsak tekač, ki se je udeležil velikega štafetnega teka iz Olimpije v Berlin za spomin ročaj plamenice, s katero je prišel plamen iz Olimpije v Berlin. Tako je poslal berlinski odbor tudi našemu olimpijskemu odboru zadostno število teh spominskih ročajev za vse one, ki so tekli ta štafetni tek. Jugoslovanski olimpijski odbor jih je poslal mestnemu odboru v Beogradu.

Sedaj se pa izprašujejo že ponovno v begradskih časopisih športniki, ki so mislili, da bodo za svoj tek res dobili ta ročaj kot olimpijski spominek, kam so ti ročaji šli in kdo jih je dobil. Ta spominski ročaj so namreč dobili samo nekateri tekači, ki so nosili plamen od naše južne pa

Schmellingove boksarske rokavice bodo razstavljene na razstavi nemškega sedlarstva v Berlinu kot svetinja, kar priča o naravnost bajnem malikovanju športa.

do severne meje, drugim tekačem pa je bilo obljubljeno, da bodo te ročaje dobili kasneje.

Štafetni tek se je začel 12. julija lanskega leta in je torej od tega časa minilo ravno šest mesecev in še danes se razočarani nosilci olimpijske plamenice zastoj izprašujejo, kdaj bodo dobili dragocene spomine. Iskali so jih od Poncija do Pilata, toda zastoj; ročajev ni nikjer več. Tekalci se nadalje izprašujejo, kako je mogoče, da se je dogodilo, da so odnesli te ročaje oni, ki jih niso zaslužili; niso jih pa dobili oni, ki so jim bili namenjeni. Sedaj pozivajo mestni olimpijski odbor v Beogradu, naj jim pojasni, kako se je to dogodilo.

Če je vse to res, je pa nepotreben vsak nadaljni komentar.

Svojevrstni rekord

Zgodnica, ki se slučajno ni dogodila v deželi tisočerihi možnosti, ampak v starem svetu. Ta svojevrstni rekord obstoji v tem, da je nekdo 72 krat neopažen potegnil na vlaku zasilno zavoro.

Ze dalj časa so na železniški postaji v Varšavi na Poljskem ugotavljali, da neznana roka dan za dnem poteguje zasilno zavoro in to vedno na enem in istem mestu — v nekem predmestju Varšave. Dolgo časa so bile vse poizvedbe za neznanim storilecem brezusledne, dokler ni postal sprevednik pozoren na mladeža 17 letnega fanta, ki se je stalno vozil z mesečno karto. Pri natanč-

Še zmerom so neznane živali na svetu. Slika nam kaže doslej neznano vrsto bambusovega medveda, ki živi v Tibetu in ki ga je odkril neki ameriški raziskovalec.

nem pregledu je ugotovil, da ima mlad mož ponarejeno izkaznico. Sumljivo obnašanje mladelega fanta pri preiskavi je bilo tako očividno, da je sprevednik kratko in malo njega obdolžil, da vedno ustavlja vlak s pomočjo zasilne zavore. Končno je preplašeni mladenič priznal, da je res on ustavljal ves čas brzovlake. S ponarejeno mesečno karto je bil mladi fant upravičen le do vožnje z osebnimi vlaki, oziroma z vlaki, ki so vozili samo v predmestja Varšave. Fant pa je spoznal vse prednosti brzovlake in se je vozil rajši z brzovlakom kot pa z osebnim vlakom. Ker se pa brzovlak na kraju, kjer bi moral on izstopiti, ni ustavljal, je popolnoma enostavno tik pred postajo potegnil za zasilno zavoro in ga tako ustavil. Fanta so zaprli in pri preiskavi ugotovili, da to ni naredil nič manj kot 72 krat.

Kdo med vami ve...

... da so pred kratkim v nekem ameriškem mestu priredili čisto svojevrstno tekmovanje, nam reč, tekmovanje v joku. Za tovrstni šport so pokazale seveda veliko večje sposobnosti ženske. Saj je tudi treba sposobnosti, posebno, če se komu le noče kar tako lahko jokati. Če pa je treba tako stvar opravljati na povelje, pa je še težje. Priglasilo se je kar precej tekmovalek. Ena je bolj jokala kot druga. Toda, pri nekaterih se je videlo, da jim to prav nič ne pristoji, ker je njihovo ihtenje izgledalo nekam preveč prisiljeno. Bile pa so med tekmovalkami tudi take, o katerih bi človek prav nič ne podvomil, če je slišal njih jok in stok, da se jim je v resnici nekaj silno huduga zgodilo, nekaj takega, zaradi česar bi se moral zjokati vsak. Tako so znale prisiljeno jokati! No, pa kakor pri vsakem tekmovanju, je tudi tukaj morala biti ena od udeležek zmagovalka. Ta zmaga pa je bila vse nekaj drugega, kakor n. pr. ona, ki si jo pridobi kak naš športnik, čeprav morda dobi kakšen drag pokal. Sprejeta je bila namreč takoj med filmske igralki v Hollywoodu, kjer bo, kakor pravijo, igrala samo »žalostne« vloge. Morda jih bo pa res!

... da raste v mehiškem mestu Oaxaca neka orjaška cipresa, o kateri pravijo, da je stara že celih 400 let. Kako ogromno je to drevo, lahko vidimo iz tega, da ga komaj more obsesti 24 mož, če se primejo drug drugega za roke. Obseg tega drevesa bi bil — če vzamemo drugo primerico — nekako 6 krat tako velik, kakor pa ga ima eden od močnih stebrov, ki jih je morda že kdo od vas videl v cerkvi sv. Petra v Rimu.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj doblite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo 10 Din.

Petek, 15. januarja: 11 Solska ura: Zgodovina pisemske znamke (g. Boris Rihter) — 12 Ura slovenske pesmi in glasbe (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.30 Čas, spored, obvestila — 13.35 Za dobro voljo (plošče) — 14 Vreme, borza — 15 Ženska ura: Ženski poklici (gđ. Ljopoglavšek Slava) — 15.20 Plošče — 15.25 Nega (gđ. Marija Žirovnik) — 15.35 Dva odlomka iz zoperete »Maskirana ljubez« — 15.40 Francoska ura (g. dr. Stanko Lehen) — 16 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 16.30 Nac. ura: Jovan Cvijik, ob priliki 10 letnice njegove smrti (dr. Bora Milošević iz Beograda) — 16.55 Zanimivosti — 17 Veselo narodno pesmi (polka g. Svetozar Banovec in Vekoslav Janičko, harmonika igra g. Avgust Stankol — 17.45 Predstava male filharmonije dvorane (čelist g. Aleksander Popov) — 18 Čas, vreme, poročila, spored — 18.15 Naše pesmi (plošče) — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 15. januarja. Beograd: 20.00 Zagreb — 22.20 Plošče — Zagreb: 20.00 Violina — 20.30 Vokalni koncert — 21.00 Komorna glasba — 22.20 Plesna glasba — Dunaj: 19.30 Vojaška godba — 20.55 Operetni odlomki — 22.35 Orkestralni koncert — Budimpešta: 19.30 Opera — 22.30 Plošče — Trst-Milan: 16.00 Komorni koncert — 21.00 Simfonični koncert — 21.15 Plesna glasba — Rim-Bari: 17.15 Zabavni koncert — 20.40 Igra — 22.00 Orkestralni in vokalni koncert — 22.40 Plesna glasba — Praga: 19.30 Pestrá ura — 20.35 Igra — 21.00 Orkester in klavir — 22.25 Plošče — Varšava: 20.15 Masenetova opera »Manon« — Berlin: 20.10 Grieg-Brahms-Schumann — Hamburg: 20.10 Nemška orkestralna glasba — Köln: 20.10 Vojaški večer — Frankfurt: 20.10 Nova zabavna glasba — Stuttgart: 20.10 Zabavni koncert — Monakovo: 20.10 Plesna glasba — 21.00 Kustererjeva opera »Sluga dveh gospodov«.

Preračunljiv: »Tonček, prosim gospoda učitelja, če boš lahko jutri ostal doma, ker si dobil dva brata.«

»Očka, ali ne bi rekel, da samo enega?«
»Zakaj pa?«
»Zato, da bom še pojutrišnjem prosil za en dan.«

Sven Elvestad:

48

Zlodej se dolgočasi

Razkril je ves nož, vso svetlikajočo se, ostro rezilo, ročaj je bil posut z vložki iz biservine in z zlatimi okraski.

»Takega darila ne morem sprejeti,« je ugovarjal Rist.

Haselhuhn se je zdrznil.

»Potem pa ga kupite,« je dejal. »Prodaj ga vam. Za dvesto lir. To ni nobena cena.« Rist je mislil: na vsak način hoče, da bi bil moj. Nekaj hoče doseči s tem. Dobro, pa za vzamem.

»Vzamem ga,« je dejal, »toda cena je zares smešna.«

Haselhuhn je bil naenkrat zadovoljen in je spet sedel za mizo.

»Lahko ga pokažete don Beleju v portirski loži. On se zelo dobro spozna na tako vrsto dragocenosti.«

Rist si je mislil: hoče tudi, da ga vrtarju pokažem.

»Kakor hitro pridem v hotel, ga bo vrtar videl v moji roki.«

Besedam je podelil poseben povdarek, Haselhuhn pa se je napravil, kakor da ga ni slišal.

Pogovor je speljal spet drugam.

»Snoči sem govoril z Bredejem, tako je kakih par besedi. No, zdaj vidim, da vam je ta pogovor znan. Svetoval sem mu, naj odloži. To je bil čudovit pomislek, kar tako

mi je prišel. Zdaj je najbrž že prepozno.«

»Brede ne bo odpotoval,« je dejal Rist.

»Prepozno...« je ponovil Haselhuhn zamisljeno. Naenkrat je pretrgal molk. »Predstavite si napolitansko družbo, dragi gospod, družbo, ki ni ravno preveč elegantna, vendar imenitna, ki večerja v nekem kabinetu. Govor je kakih dvajset; samo predstavite si jih. Kabinet leži globoko v notranjosti palače, vsa okna so zavešana, po tleh leže debele preproge. V prostor ne predira nič mestnega hrupa, pa tudi ven ne more noben glas, kaj šele krik.«

Naenkrat se je ustavil in prisluhnil. Zunanaj na hodniku je bilo slišati korake. Rist se je spomnil hodnika, bilo mu je, kakor da ga koraki povečujejo v neizmernost. Začeli so se na rahlo, nekje daleč, potem pa pridobivali na težini, čim bolj so se bližali, tem bolj so bili trdni in enakomerni, zveneli so skoraj kovinsko. Rist je z nevednostjo ugotovil, da so se koraki tam zunaj mešali z utripi njegovega srca. Pred vrati so nenadoma obstali, prav tesno pred vrati, in v tišini, ki je zdaj nastala, je Haselhuhn swareče dvignil roko. Toda nato so se koraki spet nadaljevali, umerjeno in trdno kakor poprej, potem so se oddaljevali in začeli pojmajati, nato pa v hodnikovi globini popolnoma onemeli.

Rist je napravil nevoljno in nestrpno kretnjo. Zaželel si je, da bi hišo čim prej zapustil.

Haselhuhn pa je govoril dalje. Rist je dobil znova čudovito predstav, da je mož go-

voril prej sebi, kakor kakemu poslušalcu. Glas mu je bil predavateljski zvočen, kakor kakega popoldneva v hotelu.

»Miza je pokrita,« je nadaljeval Haselhuhn, »tudi s cvetlicami je okrašena in pred vsakim priborom stoji vinski kozarec. Potem pridejo iz sosednjih sob gostje, smejejo se in klepetajo. Vsi so v družabnih oblekah. Med gosti so tudi gospodje z odlikovanji. Pogovor teče živahno, četudi ne prisrčno. Družba prav za prav ni vesela, toda vsi so izobraženi ljudje in se trudijo, da bi z vsemi silami ustvarili neko razpoloženje. Vsi se smehljajo in uslužno poslušajo najplehekkeje besede. O, te družabne plehkosti, kako smešne, da, celo grozne postanejo v nekaterih trenutkih. Zamislite si človeka, ki ga na poti na krvavi oder vprašate po zdravju. Njegova družabna dolžnost je, da reče: Hvala, prav dobro mi je, kako pa vam? To je vljudnost. Napolitanec je vedno vljuden, noter do smrti... No, družba sede potem za mizo.«

Haselhuhn se je naslonil nazaj in lovil sapo. V istem trenutku je Rist zaslišal, kako so se zunaj na hodniku zopet pojavili koraki. Vrnili so se, pridobivali na sili in zveneli čisto vojaško: tak, tak, tak... Haselhuhn si je obrisal čelo in si odpel najvišje gumbje na svojem plašču.

»Zrak je zadušljiv,« je mrmral.

Koraki so se znova ustavili pred vrati. Tišina, ki je sledila, se je zdela, da hoče skozi zaklenjene vrata prenesti človeški glas: jaz sem tukaj!

Potem so koraki odšli dalje. Rist je vstal. Haselhuhnov plašč je bil že ves odpet. Zdaj je mogel Rist videti, da je nosil družabno obleko. Haselhuhn se je ravnotako dvignil in obstal naslonjen ob mizo.

»Potem družba sede za mizo,« je znova začel, pri čemer se je njegov hripav in zaupljivo šepetajoč glas zelo čudno odražal od celega poročila, »in vsi razvijajo svoje prtiče. A zgodi se, da eden od gostov najde bodalec v svojem prtiču. Vsi drugi ga pogledajo za trenutek, nato pa klepajo dalje, kakor da se nič ni zgodilo. Tudi mož, ki je bodalec prejel, se pogovarja dalje. Celoz kozarec je dvignil in ga počasi izpil, tako da bi ostali videli, da se mu roka ne trese. Toda znak je vendarle prejel in vedel, kaj pomeni.«

»No, in kaj pomeni ta znak,« je vprašal Rist.

»Smrtno obsodbo,« je dejal Haselhuhn, »usoda izdajalca. Lahko in neslišno gre svojo pot to svetlo jeklo, kakor mesečinski žarek zdrkne iz roke in nikdo ga ne sliši.«

Naenkrat se je zbral in si svoj plašč spet zapel.

»Oprosti mi,« je dejal, »predolgo sem vas zadrževal. Morate se vrniti k svojim prijateljem. Pojdite z mano po drugi poti, tako bova prišla na boljšo cesto.«

Spodaj na stopnišču ga je vprašal:

»Ali mislite na vse, kar sem vam povedal?«

»Da,« je odvrnil Rist.